

● EBAKINDLAD TELLIJAD

Puiduettevõtetel jäi selja taha raske aasta

Läänemaal tegutsevatel puiduga tegelevatel ettevõtetel oli eelmine aasta keeruline: klientide ettevaatlikkus vähendasid nii käivet kui ka kasumit.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Pullapääl mööblit tootev Helland Baltic OÜ lootis eelmisel aastal käibekasvu, kuid ei saavutanud seda. Ettevõtte käive langes juba teist aastat.

„Keeruline. Turgudel on keeruline,” ütles ettevõtte juht Aivar Kaus. „Oli ootamatu kukkumine.”

Eelmise aasta alguses vähenes ettevõttes tellimuste maht, mille tõttu tuli tootmist ümber korraldada. Peamiselt läheb ettevõtte toodang Norra ja Rootsi, kus on Kausi sõnul majanduslik olukord samuti keeruline: valuuta on seal odav ja tarbijatel pole kindlustunnet. „Kui on keerulised ajad, siis inimesed mõtleavad, kas praegu on kõige mõistlikum aeg maja ehitada ja mööblit osta,” ütles ta.

Tänavu ootab Helland kasvu

Mullu küündis ettevõtte käive 4,9 miljoni euroni, mis on ligi miljon eurot vähem kui aasta varem. Varasema aasta 83 000eurone puhaskasum asendus 43 000eurose kahjumiga. „Aasta lõpus suurenenud tellimuste maht ja tegevuskulude kontrolli all hoidmine aitas siiski kahjumi minimaalse hoida,” kirjutati aruandes.

Eelmise aasta lõpus alustas ettevõtte koostööd kahe uue potentsiaalse kliendiga. Kausi sõnul võtab kindlate kliendisuhete tekkimine aega aastaid: esimesel aastal õpitakse alles teineteist tundma. Kuid ühe uue kliendi tellimusi on Kausi sõnul juba täidetud ja tagasiside on olnud positiivne.

Tänavu on ettevõttel plaan kasvatada käive 5,6 miljoni euroni. Kausi sõnul tundub see plaan esimese poolaasta möödudes reaalselt.

Helland Balticu juht Aivar Kaus ütles, et eelmine aasta oli ettevõttele keeruline.

ARVO TARMULA

ne. „Alati tuleb olla ettevaatlik. Kui olukord halveneb või paraneb, tuleb adekvaatselt reageerida,” ütles Kaus.

Norra mööblitootjale Helland Møbler AS kuuluva ettevõtte toodang läheb kõik ekspordiks. Enim müügitulu 2,7 miljonit eurot sai ettevõtte Norrast, Rootsist teeniti tulu kaks miljonit eurot ja Saksamaalt 133 600 eurot. Müügitul Eestisse ja Hollandisse teeniti kokku alla tuhande euro.

Kulu kokkuhoiduks ja tööjõu vajaduse vähenemise tõttu pidi ettevõtte eelmisel aastal viis töötajat koondama. Aasta lõpus oli

ettevõttes tööl 53 inimest, kelle tööjõukulu oli 1,36 miljonit eurot. Kolmele juhataste liikmele maksti aasta jooksul kokku 39 300 eurot. Kausi sõnul on inimeste ootused palgatõusule mõistetavad, sest elukallidus on tõusnud.

Et edaspidi oleksid kulutused väiksemad, rajas ettevõtte tänavu endale päikesepargi. Kausi sõnul on see valmis, kuid vajab veel seadistamist.

Lattu tootmine tõi Tenele kasu

Aiamajade tootmisega tegeleva ettevõtte Tene Kaubandus OÜ

käive 7,8 miljonit eurot oli mulju võrreldav tunamullusega, kuid kasum kasvas kümme korda 0,4 miljoni euroni.

Majandusaasta aruande järgi tingis kasumi suurenemise valmistoodangu lattu tootmine: kui 2023. aastal oli varude jääk miljoni euroga miinuses, siis eelmisel aastal ligi 0,6 miljoni euroga plussis. Varu suurenemist mõjutas ostjate käitumine. Ka Tene Kaubanduse aruandest selgub, et tarbijatel on hirm elu kallinemise ees, mistõttu lükatakse aia- ja saunamajade ostu edasi, sest see pole esmatarbe, vaid pigem luksuskaup.

Peamiselt ekspordib Tene Kaubandus toodangut Euroopa riikidesse. Mullu müüdi aiamaju Euroopasse ligi kuue miljoni euro eest, Eestisse 0,9 miljoni eest ja väljapoole Euroopa Liidu samuti 0,9 miljoni eest. Seejuures vähenes müük Eestisse, ent eksport kasvas.

Kulutusi on kasvatanud toorme ja energiahindade tõus. Toorme hinda on aruande järgi kasvatanud Venemaale kehtestatud sanktsioonid, sest varem tuli suur osa toormest just sealt. Mullu kulus ettevõttel toormele üle 4,9 miljoni euro, mida on

700 000 euro võrra enam kui aasta varem.

85 töötajaga ettevõttes oli aastane palgakulu 2,4 miljonit eurot. Aastaga suurenes tööjõukulu 0,6 miljonit eurot ja töötajate arv kasvas 16 inimese võrra.

Aasta jooksul lõpetati tootmis- ja laoruumide ümberehitamise esimene etapp ja fassaadi remont. Kokku investeeriti 1,2 miljonit eurot. Tänavu loodab ettevõtte tegevust kasumlikult jätkata, suurendada efektiivsust ja laiendada edasimüüjate võrgustikku üle maailma.

Tene Kaubanduse omanikud on äriregistri andmeil kaks Riho Reesarele kuuluvat ettevõtet.

Saematerjaliga seis parem

Paliveres immutatud puitu, elektriposte, töödeldud saematerjali ning puidust välimööblit müüv Nordic Lumber AS kasvas käivet poole miljoni võrra 4,6 miljoni euroni. Ettevõtte jäi aga ligi 200 000 euroga kahjumisse.

Suurima kasvu tõi puidutoodete eksport Iisraeli. Võrreldes 2023. aastaga kasvas eksport sinna ligi viis korda 0,7 miljoni euroni. Lisaks Iisraelile läheb Palivere kaup Araabia Ühendemiraatidesse, Omaani, Jeemenisse ja Euroopa Liidu riikidesse. Suurima käibe teeb ettevõtte siiski Eestis: kodumaine müügitulu oli 3,1 miljonit eurot, 230 000 euro võrra suurem kui aasta varem.

Ettevõtte suurim kulu oli toormaterjal, mille soetamisele läks üle 3,6 miljoni euro. Ettevõttes töötab 27 inimest ja tööjõule kulutati kokku 582 000 eurot.

Nordic Lumberi omanikud on äriregistri andmeil haldusettevõtete kaudu Mart Tooming ja Tarmo Rooteman.

Siseturistid täitsid mais Läänemaa hotelle

Statistikaameti andmeil suurenes mais võrreldes mulluse sama kuuga küll majutatud turistide arv, kuid ööbimiste hulk vähenes.

Mais ööbis Läänemaal üle 10 000 turisti ehk 26 protsenti rohkem kui aasta varem, kuid ööbimiste arv oli aastatagusega võrreldes 1,5 protsenti väiksem. Tänavu oli ööbimisi 14 900.

Peamiselt vähenes ööbimiste arv välituristide arvelt. Välituristide oli tänavu Läänemaal 14,4 protsenti rohkem kui mullu (2275), kuid siin veedetud ööde arv oli 21,9 protsenti väiksem: mulluse enam kui 6000 ööbimise asemel oli tänavu mais 4700 ööbimist.

Turistide hulk kasvas Läänemaal peamiselt siseturistide arvelt. Neid oli mais 30 protsenti rohkem kui aasta varem ehk ligi

7800 ja nad veetsid siin 10 150 ööd ehk 12 protsenti rohkem.

Üle Eesti peatus tänavu mais majutusettevõtetes 0,3 miljonit turisti, kellest 57 protsenti olid välituristid. Aastaga kasvas turistide arv nelja protsendi võrra.

Statistikaameti juhtivanalüütiku Helga Laurmaa sõnul on välituristide arv tänavu enamikul kuudel kasvanud. „Välituristide oli aastases võrdluses neli protsenti rohkem, kuid nende arv ei ole veel täielikult taastunud varasemast madalseisust,” ütles ta ameti pressiteate vahendusel. Siseturism on tema sõnul taastunud ja ületanud pandeemiaeelse taseme.

Kõigist Eesti välituristidest peatus mais Läänemaal üks protsent, siseturistidest kuus protsenti. **MALLE-LIISA RAIGLA**

Uued kellad tõid Kirbla kiriku torni uue hingamise

Kirbla kiriku kellatorni paigaldati eile Saksamaalt pärit kolm uut kella.

1967. aastal valatud kellad jäid üle Düsseldorf kiriku lammutamise järel. Kirbla kogudus soetas need juba 2021. aastal, kuid nende Eestisse toomine ja paigaldamine venis mitmel põhjusel.

„Neid hoiti maa-aluses garaazis, kust neid polnud lihtne kätte saada,” rääkis kiriku õpetaja Illimar Toomet. „Aga lõpuks on need siia jõudnud,” lisas ta rõõmsalt.

Kellade paigaldamine koos varasemate kellade eemaldamisega, uue kellatooli valmistamisega ja transpordiga läks kirikule maksma kokku 25 000 eurot.

Kirbla kiriku senine kell oli valatud 1762. aastal. Aja jooksul on kella küll keevitamisega parandatud, kuid keevitused on muutnud selle algset kõla, mistõttu see sooviti välja vahetada.

Uued kellad on pärit Saksamaalt.

2 X RISTO UNT

Mõnes kohas annavad kirikukellad teada ka aja möödumisest näiteks täis- ja pooltundidel, kuid Kirblas hakatakse neid lööma inimeste kirikusse kutsumiseks ja

sündmuste puhul. Kelli lüüakse käsitsi. Uute kellade sisseõnnistamine toimub 27. juulil. Selle tähistamiseks toimub kirikus ka kontsert. **RISTO UNT**

Kella vinnamine käib.

● JUHTKIRI

Tubli töö, kolledž!

Haapsalu kolledžisse pürgis tänavu 336 kohale 97 sisseastujat ehk keskmiselt oli konkurss 3,5 noort ühele tasuta õppekohale. Keskmise ajab üles menukaim ter- visejuhi eriala, kuhu pürginud 150 noorest võetakse vastu vaid 22.

Tervisejuhi eriala avas kolledž veel enne, kui sellise kvalifikatsiooniga töötajate järele nõudlus tekkis. Nüüd, kui nõudlus olemas, on koolil otse- kui peavõit käes. Võimalik, et sama ootab uusi- mat eriala, mille nimi on kogukonnatöö vanane- vas ühiskonnas. Mõne aja pärast, mil ühiskond selle ala spetsialiste rohkem vajab, on lõpetajad varnast võtta.

Kolledžit tuleb tõsiselt tunnustada selle eest, et õppekavu luues on suudetud ette näha, milliseid spetsialiste meil lähiajal vaja hakkab minema. IT-meeste ja -naiste- ga on muidugi lihtne – neid läks meil vaja minevi- kus, läheb olevikus ja ka tulevikus. Nii õpetab IT- ala iga kõrgkool ja rakenduskõrgkool ning selle õpetamine ei too kooli kuidagi esile. Teiste tulevi- kuerialade niši tabamine, mida Haapsalu kolledž on edukalt teinud, toob koolile aga innovatiivse ja edumeelse õppeasutuse maine.

Mis ülejäänutel sellest kasu on? Aga seda, et kooli hea maine kandub kahtlemata edasi ka muule lin- nale. Lisaks jätavad vähemalt Haapsalus õppimise ajal oma jälje linnale ka populaarsetele tuleviku- erialadele vastu võetavad sisseastujad. Ja on loo- tust, et mõni tulevikueriala on ehk sellinegi, mil- le najalt võib Haapsallu sündida mõni uuendus- lik ettevõtte või innovatsioonikeskus.

● TEISED LEHED

Me ei peaks kõrgete toiduhindadega leppima

DELFI. Toiduainete käibemaksu langetamist ei saa praeguses olukorras enam välistada, kuid peame mõistma, et see pole võluvits, kirjutab Delfi juhtkirjas.

See on nüüd käes – juuli alguses 24%-le kerkinud käibe- maks on jõudnud poodidesse. Hinnad on tõusnud ja muutu- nud seniste ümmarguste asemel n-õ kandiliseks.

Tõsi, sageli räägime vaid mõnesendisest, konkreetse maksu- ga proportsionaalsest hinnatõusust, kuigi vahel kasutasid müü- jad ka võimalust hindu rohkem tõsta või kergitasid ette ära. Lisaks tõusis juuli algusest viie protsendi võrra ka kütuseaktsiis.

Tähtis on aga laiem kontekst – juba enne värsket maksulak- su olid toidukaubad juunis 8,4 protsenti kallimad kui mullu samal ajal. Kui liita siia juurde varasemad maksu- ja hinnatõu- sud, tekib paratamatult küsimus, millal me ühiskonna talu- vuspiiri kätte jõuab – seda nii emotsionaalses kui ka realselt rahakoti paksusest lähtuvas mõõtkavas.

Seega tuleb teemat tõsiselt võtta ja otsida võimalusi, kui- das nii selle kui ka teiste maksutõusude mõju pehmen- dada. Kui võtta toidukaubad ehk kõige käegakatsutavam ja samas hinnatõusu vedav valdkond, siis selles on Eestis reeglina kon- kurents tihe. Võiks ju eeldada, et seal toimib turumajandu- se nähtamatu käsi ehk hinnad kujunevad nõudluse ja pak- kumise suhtena.

Praegune kriis võiks survestada jaekette ennast kooma- le tõmbama – olgu valem vähem poode, väiksemad pinnad, vähem helled lahtiolekuajad või kasvõi mõne keti turult lah- kumine. Tõsi, seda on meil tarbijatena või administratiivsete meetoditega keeruline saavutada, küll aga võiks see olla mõt- tekoht kaupmeestele. See on teoorias parem tee kui näiteks toiduainete käibemaksu langetamine, millest opositsioonipo- liitikud üha agaramalt räägivad.

● LAUSELAEN

„Aastaid kirjutatakse ette norme, aga kui keegi neid ei täida, siis sanktsioone ei järgne. Milleks siis üldse ette kirjutada?”

Kulno Rehikalt Kasari jahiseltsist kommenteerib metssigade küttimise norme. Lääne Elu, 8. juuli

Omavalitsused peavad rohkem panustama

Riigikohus tegi juunikuu lõpupäeval Saue valla kaebust lahendades märgilise otsuse kohalike omavalitsuste rahastamise ja nn Robin Hoodi süsteemi asjus, kus jõukamad omavalitsused annavad osa tulumaksu tulust edasi väiksema eelarvega piirkondadele.

See otsus on tähtis ka Lääne- maa omavalitsustele, sest lahendiga selgitati mitut regionaalpoliitilist küsimust. Viimase 20 aastaga on väljaspool Harju- ja Tartumaad jäänud lapsi ja tööelasi 26 protsenti vähemaks, kuid samal ajal on üle 65aastaste arv kasvanud 14 protsenti. Noored inimesed ja kõrgemapalgelised töö- kohad on kogunenud eelkõige Tal- linna ja selle ümbruse omavalitsus- tesse. See on põhjustanud suuri eri- nevusi omavalitsuste tulus ühe ela- niku kohta.

Samuti toob vähenev elanikkond kaasa surve omavalitsuste eelarvele teenuste kõrgemate ühikuhindade tõttu. Riigil on kohustus vähendada regionaalset ebavõrdsust.

Riigikohus kinnitas, et ümberja- gamine ei ole vastuolus põhiseadu- sega. Tallinna ja selle ümbruse oma- valitsustes on rohkem noori ja kõr- gepalgalisi töökohti. Seetõttu on seal tulu elaniku kohta palju suurem kui tagamaadel nagu Läänemaa. Suurem tulu tähendab rohkem raha teenus- te korraldamiseks. Kui riik toetaks ainult kasvavaid omavalitsusi, tooks see kaasa äärealade veelgi kiirema tühjenemise ning teenuste kvalitee- di languse.

Riigikohus tõdes, et tööelaste ini- meste väljaränne ääremaadelt on sü- gam probleem, mida omavalitsused ei saa lahendada vaid oma juhtimis- või kuluefektiivsusega, vaid riik peab appi tulema ka sobiva rahastamismu- deli väljatöötamisega. See tähendab, et pelgalt teenuste koomale tõmbami- ne või asutuste sulgemine ei pruugi

MIKK LÕHMUS
Lääne-Nigula
volikogu esimees

olla jätkusuutlik lahendus, kui kogu- kond neid teenuseid endiselt vajab. (Me ei räägi juhtumest, kui teenu- se kasutajaid tõesti enam pole.) Tee- nuste kärpimine ei tohi viia olukor- rani, kus rikutakse inimeste põhiõi- gusi nagu hariduse ja sotsiaalhoole- kande kättesaadavus.

Hiljuti avaldas arenguseire keskus uuringu, kus käsitleti kohalike avali- ke teenuste (lasteaed, algkool, põhi- kool, noortekeskus, raamatukogu) kättesaadavust. Tähtis tõdemus oli see, et peamiste kohalike teenuste võrk on Eestis veel tihe.

Samas selgus, et paljud pered ei kasuta enam oma elukohale lähi- maid teenuseid, mis seab otsesse ohtu nende säilitamise otstarbeku- se. Paljuski on põhjust teenuste, näi- teks hariduse kvaliteet. Lääne-Nigula vallas on olukord parem – siin usal- datakse kodulähedasi lasteaedu ja koole rohkem kui Eestis keskmis- elt. See on väärtus, mis vajab tähe- lepanu ja tuge.

Tihti kohtame suhtumist, kus vastutus üritatakse lükata teistele. See on vale tee. Kõik ei sõltu siiski ainult rahasta- misotsustest Tallinnas. Nn Robin Hoodi mudel päästab vaid osaliselt ning tulubaasi märkimisväärselt suurene-

● **Pelgalt teenuste koomale tõmbamine või asutuste sulge- mine ei pruugi olla jätkusuut- lik lahendus, kui kogukond neid teenuseid endiselt vajab.**

● REPLIIK

Puhta rätiku all

Laulupeol „Iseoma” kõlas palju kau- neid laule, aga erilisel läks südames- se Andres Valkoneni kirjutatud laul poetess Leelo Tungla sõnadele „Leib jahtub”. Kuigi meist enamik ei ela enam taludes, oleme nii või teisiti sealt pärit. Talus oli üks püha toiming ja see oli leivaküpsetamine.

Leib, kahjuks väga rasketel aega- del ka aganaleib, oli meie inimeste põhitoidus aastasadu. Leiba austati enam kui ühtegi teist toiduainet.

JAANUS RIIMETS
Põhja-Eesti
pimedate ühingu
juhatuse liige

Kui leivatükk juhuslikult põrandale kukkus, siis tõsteti see hardusega üles ja anti suudki.

Nõukogude kord lõhkus mõne- võrra seda harmooniat. Mäletan, et koolisööklates loobiti leivaga üks- teist. Me ei osanudki seda tauni- da. Pealegi oli leib väga odav, riik doteeris seda, aga austus leiva vas- tu oli kadumas.

Liivil on luuleread: „Tüdruk võtab ahjust leiba, sooja leiba, mõtelge...”

Ka meie kirikites loetavas palves on igapäevane leib olulisena ära märgi- tud. Kui leiba ei oleks, oleksime pal- just ilma. Ükski maiuspala ei asenda seda tõeliselt väärtuslikku.

Ja me peame olema ka leiva eest tänulikud. Ilma ja saagi andjale, põl- lumehele, kes selle kasvatas ja paga- rile, kes selle küpsetas. Kui laulsime leivast, siis mõtlesime ka maale, mis leiba kannab, meie põhjamaale, meie Eestimaale.

KIRJAKAST

Mesilaspere on palju väärtuslikum

Vt 8. juuli Lääne Elu: „Metskitsed on kadu- mas, karud tungivad peale”

Lääne Elu artikli viimases lõigus on kir- jas, et mesilaspere koos taruga mak- sab umbes 120 eurot. See hinnainfo on

väär – üksnes mesitaru hind jääb sõltu- valt tüübist vahemikku 100–150 eurot. Lisaks mesilaspere, mis olenevalt suu- rusest või müügiperioodist võib maksta 200–300 eurot. Kui karurünnak mesilas- se toimub ajal, mil tarudes on veel võt-

mata mesi, lisandub kaotatud või rikne- nud mee maksumus. Seetõttu on karu- rünnaku puhul kahjumuudatav lühitud mesilaspere kohta minimaalselt 300 eurot.

Peeter Kuusksalu
Tamme mesila

Mure Viigi lähedal

Haapsalu Väikese viigi kaldale rajatakse kergliiklustee, mille käigus läheb hävita- misele suur roheala. See kohalikele elani- kele ei meeldi. Tegelikult ei saa elanikud üldse päris täpselt aru, miks sinna kerg- liiklustee rajatakse. Seal on praegu ju- ba olemas kasutatav kruusakattega tee. Kõnnitee tehakse laia roheala keske- le, millega songitakse ära sealne loodus.

Linn oleks võinud kaasata planeerimis- se elanikke, kuid pole seda teinud. Kõn- nitee oleks näiteks võinud ehitada auto- tee kõrvale, siis oleks ikkagi ilus roheala samuti alles jäänud.

Kohalikud ei pruugi lihtsate inimeste- na aru saada, mis oleks kõige õigem lä- henemine, aga seda ei ole ka kuidagi sel- gitatud. Selline „linnaisad ise otsustasid”

tüüpi juhtum. Lisaks ei ole kindel, kas see on just parim koht kergliiklustee rajami- seks, sest praegu kasutavad teed pea ai- nult kohalikud elanikud.

Viigi äärest on pingid juba läinud, vaid augud on järel. Kus on pingid ja kas me saame need tagasi?

Väikese viigi äärne elanik
(nimi toimetusele teada)

● UUED TUDENGID

Haapsalu kolledžis käivad sisseastumiseksamid

Eile käis katsetel üle 130 inimese, kes kõik loodavad sisse saada Tallinna ülikooli Haapsalu kolledži kõige menukamale tervisejuhi erialale.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kuigi kell üheksa hommikul valitses kolledžis vaikus ja sisseastumiskatsetest andis aimu vaid silt uksel, ootas tervisejuhi õppekava kuraatorit Mailiis Tammeveskit ees kümnetunnine tööpäev: kell kümme test, siis vestlus tulevaste õppuritega, siis vastuvõtukomisjoni koosolek. „Kella kuue-seitsmeni õhtul läheb välja,” ütles Tammeveski. Sisseastujail tuleb hinga kinni pidades tulemusi oodata tänaseni.

„Saar aru, et see on megapopulaarne eriala,” ütles katsetele tulnud Kadi Martinson. „150 avaldust ja ainult 22 võetakse vastu.” Kell kümme alanud testiga sõeluti 150 tahtjast välja 44. Neist sisse saavad omakorda pooled.

„Hirmutab, et on nii palju tahtjaid ja nii vähe saab sisse,” ütles katsetele tulnud Liisu Rannasto. „Loodan, et fortuuna on minu poolt.” Haapsalust pärit Rannasto on töötanud personalispetsialistina. „Personalispetsialist teeb ka tervisejuhi tööd,” märkis ta.

Paliverest pärit Martinson töötab Tallinnas lasteaiadepetajana ja tunneb, et just tervisejuhi eriala aitab tal seda tööd paremini teha. Haapsalu kolledži valis ta Lääne-maa juurte pärast. „Saab ema ja venda rohkem näha,” ütles ta.

Haapsalu kolledži tervisejuhi õppekava juhul Mailiis Tammeveskil oli eile pikk tööpäev.

Mullu veel tihedam sõel

Tervisejuhi eriala on kolledži populaarseim olnud aasta-aastalt. Mullu konkureeris 22 kohale üle 160 inimese ja sõel oli veel tihedam kui tänavu. „Meil on olnud 159 tahtjat kuskil neli aastat tagasi, tunamullu kukkus 120 peale ja siis viskas jälle üles,” ütles Kaldas. Väljalangejaid Kaldase sõnul peaaegu pole ja igal aastal lõpetab kolledži paarkümmend uut tervisejuhti.

Diplomeeritud tervisejuht pole küll arst ega õde, aga tal on teadmised, kuidas tervist hoida: kuidas liikuda ja toituda. „Koolid, lasteaiad, kohalikud omavalitsused,” loetles Tammeveski kohti, kus tervisejuhid töötavad. Tema sõnul palkavad tervise-

Sisseastuja Liisu Rannasto. 3 X MALLE-LIISA RAIGLA

Sisseastuja Kadi Martinson.

Konkurss

(tahtjaid kohale)

- Tervisejuht 6,8
- Rakendusinformaatika 3,7
- Liiklusohutus 2,9
- Käsitöötehnoloogiad ja disain 1,7
- Kogukonnatöö vananevas ühiskonnas 1,4

ALLIKAS: HAAPSALU KOLLEDŽ

juhte üha rohkem ka ettevõtjad. „On neidki, kes on iseenda tööandjad: treenerid, toitumispõhustajad,” ütles ta.

● Tervisejuhi eriala on kolledži populaarseim olnud aasta-aastalt. Mullu konkureeris 22 kohale üle 160 inimese ja sõel oli veel tihedam kui tänavu.

Esimesed tervisejuhid võttis kolledž vastu 2008. aasta suvel. Haapsalu kolledži direktori Heli Kaldase sõnul polnud toona sellist tööd veel olemas. „Avasime õppekava enne, kui töökohad loodi,” märkis ta.

Uusim eriala stardib

Järgmine selline on kolledži uusim eriala: kogukonnatöö vananevas ühiskonnas. „Esiialgu vananevast ühiskonnast ainult räägitakse, aga siis ühel hetkel on paanika lahti. Meie oleme selleks ajaks juba inimesed välja koolitanud,” ütles Kaldas.

Sisseastumiskatsed käivad kolledžis nädal otsa. Esmaspäeval sõeluti välja tulevased kogukonnatöötajad, teisipäeval liiklusohutuse spetsialistid. Täna jõuab järg käsitöötehnoloogia ja disaini erialale astujate, homme rakendusinformaatikute kätte.

Tervisejuhtide järel on IT kolledži üks menukamaid erialasid, kus 22 kohale konkureerib 80 tahtjat.

● LÜHIDALT

Nõva väikesadam sai kapteni

Lääne-Nigula vallavalitsus määras Nõva väikesadama kapteniks Aivar Oruste. Ta on Nõva esimehe sadamakapten.

Oruste ütles Lääne Elule, et ta sulist teenust osutaval väikesadama, mis võtab näiteks kaikhohat, peab seaduse järgi olema sadamakapten. See ei tähenda, et kaptenil tuleb ise pidevalt sadamas kohal olla: piisab sellest, kui Oruste on telefonikõne kaugusel.

Nõva osavallakogu esimees ja sealne sadamaga kursis olev Oruste oli juba varem sageli see, kelle poole Nõva sadama vastu huvi tundnud meresõitjad lõpuks pöördusid.

Nõva väikesadamat kasutavad Oruste sõnul eeskätt kalamehed ja huvisõitjatest mootorpaadiomanikud, sest sadam ei ole veel lõpuni välja ehitatud ega saa praegu purjejahtu vastu võtta.

Juhan HEPNER

Väikese viigi ümber tuleb kergliiklustee

Lääne Teed ehitavad Haapsalus 1,5kilomeetrise asfalteeritud kergliiklustee, mis suundub ümber Väikese viigi Bürgermeistri holmide.

„Esmaspäeval alustame,” ütles Lääne Teede projektijuht Kerrot Kull. Ehitustööd peavad plaanide järgi valmis olema novembri lõpuks. Praegu on ümber viigi tulev kergliiklustee märgistatud postidega.

Pärast tööde lõppu on ümber kogu Väikese viigi asfalteeritud tee. Selle vajadust põhjendas linnavalitsus projektis, et siis on tagatud jalgsi, jalgratta, lapsevankri ja invahendiga turvaline liikumisvõimalus.

Ehitustööd lähevad linnale maksma 252 000 eurot, millest sai linnavalitsus säästva piirkondliku ja kohaliku liikuvuse edendamise meetmest 176 500 eurot toetust. Linnavalitsuse omaosalus on 75 650 eurot.

Malle-Liisa Raigla

Matsalu lahte läbib uus väikelaevatee

Juuli alguses tähistas riigilaevastik toodritega uue põhja-lõunasuunalise väikelaevatee läbi Matsalu rahvusparki. Looduskaitseliste piirangutega arvestav tee tähistati viie toodriga, mis märgivad madalike piire ning viitavad sisenemiskeeluga aladele.

Transpordiameti projekteeritud Matsalu laevatee kulgeb läbi Väinamere läänepoolse sihtkaitsevööndi, kus on lubatud ajavahemikus 1. märtsist kuni 31. augustini viibida ainult tähistatud laevateel. Laevatee, mis on 200 meetrit lai ja mille vähim sügavus on kolm meetrit, algab rahvusparki põhjarservas Härjamaa läänepoiga ja lõpeb lõunaservas Papirahu idaküljel.

Lääne Elu

Jaanus Rataskahkub Lääne-Nigula volikogust

Eelmisel valimistel Reformierakonna nimekirjas saja häälega Lääne-Nigula volikokku pääsenud Jaanus Rataskahkub vallavolikogust ja ka Kullamaa osavallakogust.

Ratas ütles Lääne Elule, et lahkumise põhjus on tema otsus kandideerida sügisel kohalikel valimistel Haapsalus Isamaa nimekirjas.

Aktiivset kampaaniat Ratas enda sõnul veel Haapsalus teinud ei ole. „Eks suhtlemist on ikka siiski päris palju olnud, kuna olukord on uus ja inimesed küsivad,” lisas ta.

Valimistulemuse põhjal on Ratas asendusliige Lääne-Nigula volikogus Jüri Ott, kuna Ott Reformierakonna nimekirjas rohkem hääli saanud Eve Tamm-Hinno juba Marek Topperi asendusliige. Kullamaa osavallakogus on Jaanus Ratas asendaja Riina Leidsalu.

Juhan HEPNER

Seeniormehed kogunesid Haapsalu piiskopilinnuses

14. seniormeeste klubide kokkutulek peeti teisipäeval Haapsalu piiskopilinnuses. Tänavuse kokkutuleku korraldas meeste koja Haapsalu kuur.

Haapsalu kuuri esindaja Taivo Leemendi sõnul oli kokkutulekule registreeritud umbes 160 inimest. Kokkutulek avati piiskopilinnuse õuel kulgenud rongkäigu, lipu heiskamise ja Eesti hümnilaulmisega. Kavas oli ka sportlik mõõduvõtt. Mehed võistlesid näiteks landi täpsusheites, luuviskes ja naela pakkumise.

Võistluse juurde käis muhe lõõpimine. Kui naela pakkumise mõõduvõttus jäi kohtunik naela väljatõmbamisel hätta, soovitasid mehed tal uut pakkumist otsima minna. Kuuldes, et landi heitmi-

Haapsalu klubi korraldas tänavuse seniormeeste kokkutuleku.

sel kasutatakse 3D-prinditud lant, uuriti aga, kas selline imevõit üldse vastu tuult lendab.

2013. aastal Tartu seniormeeste klubi ja Viljandi vanaisade klubi alustatud kokkutulek meeli-

tab osalejaid kohale kogu Eestist. Klubi Pühalepa Vanamehed liige Endel Lepisto ütles, et klubile on see esimehe kord kokkutulekul käia.

„Heade naabrite juurde tuleb ikka tulla. Haapsalu meeste koda tegi head reklaami, kui nad käisid Hiiu maal. Otsustasime, et kui isegi näiteks Võrumaale või kusaugile kaugemale ei sõida, sest see võtab meil väga palju aega, siis Haapsalu meeste juurde ikka läheme,” rääkis Lepisto.

„Huvitav on, kui saad aidata kaasa, et meeste elul oleks üks lisamõte. See on üks põhjus pere-naised korra kodu omaette toimetama jätta, et ühiselt siis midagi ette võtta, olgu see siis piljard, booling, kettagolf või laul-

mine. Meil on palju huviringe,” ütles Tartu klubi esimees Vladimir Šokman.

Nõmme vanameeste klubi liige Tiit Taimistu liitus oma klubiga vähem kui aasta eest, kui nägi klubi kodulehel oma orienteerujakarjääri aegse tuttava ja klubi juhatuse liikme Mart Kiperi nime.

„Kirjutasin talle, et võibolla ei ole veel liiga hilja mul klubisse tulla. Nii ma nüüd siin olen. Kuna olen klubis nii-öelda noorliige, siis on minu vastus „yes!”, kui öeldakse, et on vaja klubi esindama minna,” muigas Taimistu ja andis au.

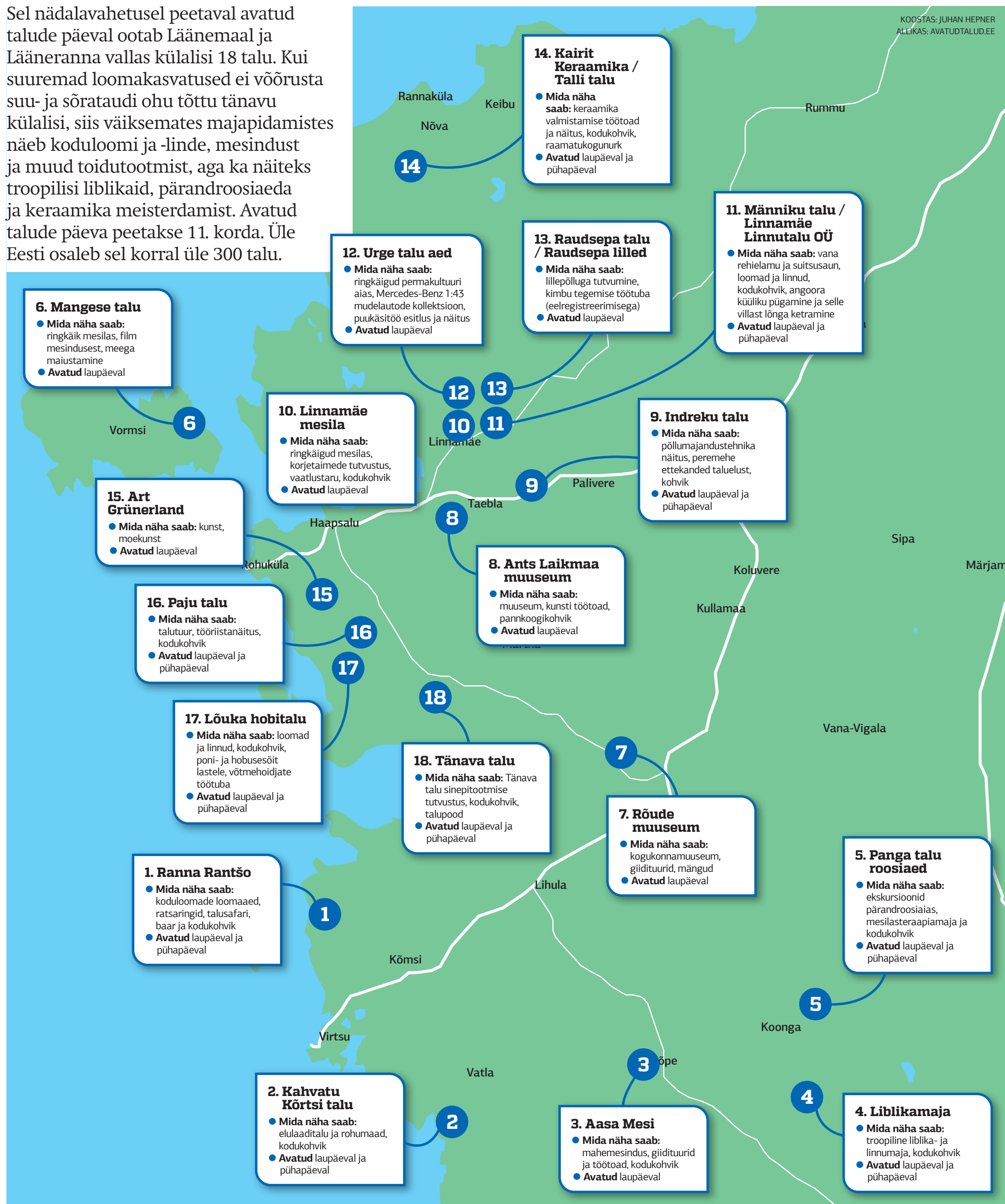
Mullu peeti seniormeeste klubide kokkutulekut Tartus.

JUHAN HEPNER

● AVATUD TALUDE PÄEV

Oma ukse avab 18 talu

Sel nädalavahetusel peetaval avatud talude päeval ootab Läänemaal ja Lääneranna vallas külalisi 18 talu. Kui suuremad loomakasvatused ei võõrusta suu- ja sõrataudi ohu tõttu tänavu külalisi, siis väiksemates majapidamistes näeb koduloomi ja -linde, mesindust ja muud toidutootmist, aga ka näiteks troopilisi liblikaid, pärandroosiaeda ja keraamika meisterdamist. Avatud talude päeva peetakse 11. korda. Üle Eesti osaleb sel korral üle 300 talu.

Laevaga üle mere: 1944. aasta suurpõgenemine.

2 X JUHAN HEPNER

● ÕPIVAD EESTI KEELT

Göteborgi lapsed mängisid Haapsalu laval

Göteborgi eesti teatri lapsed mängisid esmaspäeval Haapsalus Ilon Wiklandi muuseumis „Printsess Eugeneia merereisi” – 1944. aasta suurpõgenemise lugu.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Ilon Wiklandi muuseumi õuel kõlas esmaspäeval enne etendust sulaselge eesti keel, kuigi lapsed, kes poole tunni pärast lavale astusid, on sündinud ja kasvavad Rootsis. „Üki, kaki, kommi, nommi, vana-mehe hüppas üle pommi,” kõlas avafraasina lavalt eestikeelne liisusalm, millele hiljem järgnesid Marie Underi värsiread: „Murede keskel ma magasin, vahel vaevade, kord veel tahaksin tagasi...”

Ei omavahel ega ajakirjanikuga rääkides võtnud lapsed kordagi rootsi keelt appi ja teadsid isegi sellist sõna nagu luiskama, sest see on lavastuses sees. Ema luiskab Eugeneiale ja Matsile, et neid on kutsutud Rootsi printsessi sünnipäevale. Kätte pannakse kõige ilusamad käpikud ja mõmmile ömmeldakse silm pähe, et

Alexander Looring (Mats), laste juhendaja Liisa-Lotte Gibson, Nora-Lii Meedt (Eugenia) ja juhendaja Katrin Sepp.

see printsessi näeks, aga imelikul kombel tohib kaasa võtta vaid ühe kohvri ja vanemad lapsed ütlevad, et mingit peokutset ei ole ja põgenetakse sõdurite eest. „Lugu on sellest, kuidas oli, kui Ilon Wikland tuli Rootsi. Kui-

das oli, kui nad üle mere tulid,” ütles Agnes.

Lapsed teadsid, kes oli Ilon Wikland: kunstnik, kes joonistas pilddid raamatutesse „Pikk-pikk teekond” ja „Vennad Lövisüdamed” ning pidi väikese tüdrukuna Ees-

tist põgenema ja rootsi keele selgeks õppima.

Kuigi Göteborgi lapsed pole paadipõgenike järeltulijad, sai eesti teater Göteborgis alguse just põgenikest. 1943.–1944. aastal Rootsi pagenud näitlejad hakkasid põgenikelaagris teatrit tegema. Tuleval aastal saab teater 80aastaseks. „Esimene kirjalik märk teatrist on 1946. aastast,” ütles Göteborgi eesti teatri juht Katrin Sepp.

„Printsess Eugeneia merereisi” teksti kirjutas Sepp koos Liisa-Lotte Gibsoniga, kes hoolitses veel rekvisiitide ja kostüümide eest. Saaremaal sündinud ja kasvanud Sepp on elanud Göteborgis 25 aastat, Tallinnas sündinud ja kasvanud Gibson 20 aastat. „Läksin kolmeks nädalaks, aga jäin,” ütles Gibson.

Väike näitleja Agnes räägib isaga hispaania ja vanaema-vana-

isaga eesti keelt. Eestis talle väga meeldib ja eesti keel on tüdruku sõnul ilus. Näitleja Mia räägib koolis rootsi ja isaga saksa keelt. „Tere tulemast meie ellu,” ütles Gibson. Kõik lapsed on kolme- või isegi neljakeelsed. Lavastus on osa eesti keele õppes, mida toetab Rootsi riik.

Esimest korda mängiti „Printsess Eugeneia merereisi” mullu septembris Göteborgi kunstimuuseumis, mälestamaks 1944. aasta suurpõgenemist Eestist. Seal olid laval ka üle 85aastased, kes ise on lastena paatides olnud ja seda mäletavad. Teksti kirjutasid Sepp ja Gibson paadipõgenike mälestuste põhjal. „Laste silmade kaudu,” ütles Sepp. Laste jaoks oli põgenemine seiklus, nad ei mäleta hirmu, vaid üksikuid detaile, mis võisid olla naljakad ja toredad. „Lapsed kogesid seda hoopis teistmoodi,” ütles Sepp.

Teksti kirjutades arvestasid nad iga lapse keeleoskusega. „Mõni on paremini laval, mõni oskab paremini keelt,” ütles Gibson. Osaleb tosin last, kõige noorem on kuue, vanim 18aastane. Seda sõnul õpivad lapsed eesti keelt hea meelega, kui neil on tore ja lõbus. „Seda saab olema lahe näha, kui nad ükskord hakkavad mõistma, et eesti keel on nagu salakeel, mis neid ühendab,” ütles Gibson.

Kontakt Läänemaa muuseumijuhi Anton Pärnaga tekkis aasta tagasi mais, kui seal avati Ilon Wiklandi tööde näitus. „Meie arutasime, et meil on lavastus, aga ei ole saali,” meenutas Sepp. Pärn kuulis seda pealt. Lõpuks lepidi kokku, et suvel tulevad Rootsi lapsed oma lavastusega Haapsallu. Augustis läheb Haapsalu noorte teater lavastusega „Iloni pliiatsid” joonistavate aga Göteborgi sealsetele lastele külla.

Emaduse anatoomia Haapsalu linnagaleriis

Sohvi Viik-Kalluste näitus Haapsalu linnagaleriis tõukub emaduse dihhotoomiast, ühendades ilusa ja helge painava rutiiniga.

Pealkiri „Pooldumine” väljendab täpselt seda, mida vaataja kunstisaalist leiab: emaduse anatoomiat. Sest mis see emadus muud on kui (keha) pooldumine.

Sohvi Viik-Kalluste viies isikunäitus jõudis Haapsallu Telliskivi loomelinnaku galeriist, kus see oli väljas kevadel. Seesama, aga väikese vahetega. Telliskivis ei saanud kunstnik ruumi kitsuse pärast tõmmata põrandale peenikest neonroosat joont, mis juhib vaatajat emaduse labürindis Ariadne lõngana.

Haapsalus sai. Installatsioon on kolinud seinalt põrandale ja näitus täidab kogu ruumi, pun-gub ning paisub seal toore jõuga nagu loode emakas. Haapsalu väljapanek tundub Tallinna omast terviklikum, terviklik nagu ema-

Sohvi Viik-Kalluste.

MALLE-LIISA RAIGLA

dus, mis ometi kätkeb endas vastandlikke, isegi üksteist välistavaid tundeid.

Neonroosa siksak juhib vaataja galerii lõppu. Kunstnik on loori mähitud madonnaliku nai-

sefiguuri nõõrinud kinni nagu paki ja tõmmanud talle kõige krooniks veel kuldse kõie kaela ümber. Sama kõis keerdub naise laubal pühapaistena. Emaduse kuldseid kõidikud ja lämmtav

Sohvi Viik-Kalluste

- Sündinud 1991. aastal.
- Lõpetanud kunstiakadeemia foto- ja installatsioonikunstinikuna.
- Näitustel esinenud 2011. aastast.
- Näitus „Pooldumine” Haapsalu linnagaleriis 31. juulini.

ALLIKAS: HAAPSALU LINNAGALERII

loor võivad olla küll pühad, aga need on siiski kõidikud, ahistavad ja piiravad.

Mäluga on Viik tegelenud ka varem. Nüüd siis taas. Vaevalt on maailmas ema, kes mähkmete, vannitamiste, lutipudelite, hammaste tuleku ja magamata ööde virvarris poleks reaalsustaju kaotanud, tundes, et kogu see õudus kestab igavesti. Et siis mõne või ka mõnekümne aasta pärast silmitseda heldinult fotosid, kust valitseb roosamannalik idüll

ja painavat rutiini katab siidjas ämblikuvõrk nagu tihe kookon. Lõputu ühesuguste päevade jada on haihtunud nagu unenägu, mis laguneb enne, kui teadvus ta kinni püüda jõuab. Kas on võimalik olla korraga ahelais ja õnnelik?

Need kaks vastandlikku, teineteist välistavat poolust võivad ehk mahtuda ühte (emaduse) mõistesse. Kuidas võivad need aga mahtuda ühte ajahetke, kui isegi mälu seda ei tunnista?

Ja muidugi ei ole sellest sünnis rääkida, et me naised ei olegi vahetpidamata õnnelikud. Sest emadus on ju ime. Pole ju ühtki naist, kes seda ei naudiks, sekundiski vääratamata. Kes julgeks vastupidist väita?

Viik-Kalluste õnneks julgeb, kumbagi poolt pisendamata. Ta julgeb dihhotoomiat uurida, imestada ja küsida, missugused võiks küll olla need nähtamatud niidid, mis kaht reaalsust seovad.

Viik-Kalluste on need materiaalseeritud peenikeseks neonroosaks jooneks Haapsalu linnagalerii põrandal, mis juhib vaataja otse emaduse puhastustulle. Neonroosa, sinakashall ja kuldkollane korduvad ikka ja jälle. Seintel ja põrandal, pildidel ja figuuridel. Üks näituse märksõnu ongi kordus: üks ja sama ikka ja jälle, väikeste, esmapilgul isegi märkamatu erinevustega jadam seintel ja põrandal.

Üks neist justkui lapsekäega veetud joonistustena. Mis pole seda mitte. Et pisikeses suvises kuuortlinnas satub kunstisaali ka juhuslikumat sorti ja kunstiteadmatumat rahvast ning lapsekäega veetu torkab silma esimesena, siis olgu see igaks juhaks maha öeldud: ei, see pole õpilastööde näitus. Kes ukse pealt kohe tagasi ei pörka, see leiab saalist ka muud.

KAIE ILVES

Harald tegutseb

OSKAR LUTS

Astusin voodi juurde, millel naine oli enese surund patju, ja ütlesin leplikult, õige leplikult:

„Mu sõber, mistarvis need pahandused! Luba mulle kirjutada valmis see teos ja siis siis ütleme, et autor oled sina.”

„Kuidas?” tõstis naine pää ja vaatas mulle otsa tõelise imestusega.

„Ei,” seletasin, „see asi on lihtsam kui arvad. Lase mind ainult lõpuni viia oma töö, siis võid sina selle välja anda enda nime all.”

„Enda nime all... Mis see siis tähendab? Ma kardan, sa oled nende öösiste ülevalistumistega ja alalise suitsetamisega natuke segaseks läinud. Ma ei saa tõesti aru...”

„Mis on siin aru saada!” hüüdsin. „Romaani autor oled sina – ja sellega on lõpp. Nii kui nii ei taha ma seda ilmutada oma õige nime all.” Naine silmitses mind jälle mõne silmapilgu tõsise pilguga, noogutas siis pääd ja ütles:

„Tänan! tänan selle au eest! Tänan selle suure au eest! Ei, see on tõesti suurepärane!”

„Mitte ainult suure-, vaid ka algupärane,” tähendasin naeratades.

„Igatahes, igatahes,” vastas naine. „Ka algupärane on see. Inimene annab käest oma suure au, oma kuulsuse, jääb ise hoopis kõrvale, väikese mehena... ja vaatab alandlikult päält, kuidas teine särab au- paistuse kroonis. Jaa... igatahes... kirjandusloost peab sarnast juhtumist kaua otsima.”

„No, vaata!” hüüdsin rõõmsalt. „Eks ole tore? Eks ole tore? Nüüd oled sa sellega muidugi nõus, et edasi tegutsen, eks?”

Uuesti mõõtis naine mind uuriva pilguga pälaest jalatallani, aga juba kauem kui enne, ja ütles siis pikkamisi, selgelt, valjult:

„Kas tead, mis ma sulle ütlen? – Mine ruttu välja, puhta õhu kätte, lõhu puid, too vett, tee lastega lumesõda, kui tahad – igatahes liigu võimalikult palju puhtas õhus –, ainult see võib sind päästa. Sest tea: sinu närvid on tõesti rikkis.” – „Kuidas?” oli nüüd imestamise kord minu käes.

„Just nii, nagu ma sulle ütlesin,” vastas naine endisel toonil. „Sa oled haige, sa ei tea isegi, mis

kõneled. Kas arvad siis tõesti, et sul on kirjaniku andi, et sinu nõndanimetatud teos läheb kunagi trükki ja seda loetakse?” – „Aga miks siis mitte?” – „Nojaa, seda pahem sulle, kui võid küsida nii. Sul on juba, nagu näen, oma idee fixe*”; ja see pole enam närvi-, vaid on juba vaimuhaiguse tundemärk. Nagu teada, lasevad harilikud närvihaiged isikud endid kergesti eksitada oma ettevõttest, vaimuhaiged aga mitte kunagi; need jäävad kaljukindlaks kord pähe võetud usus.”

„Jumal tule appi!” sain järsku ägedaks. „Siis tule ometi, loeme läbi üheainsagi päätüki. Ei taha sa ometi olla mõne praeguse aja kriitiku sarnane, kes teeb otsusi, ilma et oleks lugenudki kritiseeritavaid teoseid.”

„Mina ei taha midagi olla. Olla – tahad sina. Mina võin kinni

• „Nagu teada, lasevad harilikud närvihaiged isikud endid kergesti eksitada oma ettevõttest, vaimuhaiged aga mitte kunagi.”

tada, et sina ei ole kirjanik. Kirjanikud on hoopis teist laadi inimesed, kui sina. Esiteks: neil peab olema anne. Teiseks, nad teevad tööd juba maast madalast ja peavad enne kirjutama terved virmad käsikirju, kuni neist mõni trükki läheb. Kirjanikutöö nõuab, nagu iga teinegi kunst, aastatepikkust ettevalmistust, kirjanduse uurimist, harjutamist, enesekriteeriumi, stiililist väljaarenemist ja nii edasi. Kord ütles mulle tähtsaim Eesti kirjanik, tema ilmutamata teoseid, nõndanimetatud noorepõlve patte, olevat palju rohkem kui trükkis ilmunuid. Kus on see kõik sinul? Inimene on vaikinud rohkem kui pool eluiga, see tähendab on eland ainult ärilisele tegevusele, omastele ja seltskonnale ja tahab nüüd korraga, üle öö, saada kirjanikuks! See on võimatu!” – „Aga luba, armas sõber, sa ei või ometi öelda, et mul puudub anne ja iga ettevalmistus kirjanduslikuks tööks. Juba koolipõlves... ka üliõpilasena...”

„Ha, seda on vähe. Seda on liig vähe. Seda on vähem kui vähe.” „Hää küll. Ütleme, et kõiki neid kirjandusliku töö eeltingi-

musi on minul vähem kui teistel kirjanikkudel... aga selle eest on minul kõigi tõeliste või nõndanimetatud elukutseliste kirjanikkude ees see suur pluss, et minu vaim on värske; minu vaim pole kurnatud, välja pigistatud, välja imetud, tühjaks ammutatud aastate kestes. Minu vaim töötab, nii-öelda, spontaanse jõuga... vaim sunnib mind tegutsemisele, mitte mina vaimu. Tihti on just kirjaniku esimene töö kordaläinud, kui kõik teised, mis sellele järgnesid. Olgu, ma vaikisin rohkem kui pool eluiga, selle eest on mul tarvitada nüüd seda suurem tagavara muljeid, kogemusi, elunähtusi. Ühe sõnaga: mina võin võrrelda ja valida; mina ei pea pühaks esimest pähetulnud mõtet, mis ehk kergesti oleksin teind nooremas eas; minul on lugejale midagi öelda ja sellest tagavarast püüan öelda kõige paremat. Vormi... stiili... ka neid otsin vaeva ja valu- ga, ka neis ei talita ma kunagi kergemeelselt.”

Järgneb

* Kinnisidee (pr k).

ARRIVA OÜ

VÄHEKE	ÄÄDIKAPUU	STRONT- SIUM	ÜLVÄIKE JAGU TERVIKUST	MÄRGUANNE OHUTU LAEVASÕIDU TAGAMISEKS	RUUMI- MEETER	DEKALIITER	EESTI NÄITLEJA (NIMI+IN)	LAEVADE "PARKLA"	NAISENIMI
TASA!			TEISITI						
A. MÄLGU ROMAAN									
SAKSA K EESSÕNA		PÜSI, RAHU			AUTOMARK				
		PUULIISTAK			OPELI MUDEL				
LOSS ITAALIAS						ASESÕNA			MINGI RÜH- MA KOGU- NEMINE ARUTELUKS
						ÖRSTED			
NORRA ANSAMBEL			MEHENIMI				MAAKOND		
			JO....MI				SEDASI		
FLUOR, KLOOR, BROOM, JOOD, ASTAAT								P NAABER	
KÕRGAADLI TIITEL								PRANTSUSE KIRJANIK	
MEGA-		SIDUMINE; SEOTU				SAMA-, VÖRD-			
		J. KROSSI ROMAAN				RAADIUM			
KUNSTITEOS			KARUSLOOM						
			VANA- KREEKA ROIVAS						
REENIUM		EESTI LAULJA			LENNUKI-, LENNU-				
		RUTEENIUM			HÕIGE				
PASTORAAT						TALLEKE (MURDES) KUNSTISTIIL KESKAJA EUROOPAS			
NÄRB				EKSTRA-				...KIRI	
				POOLRING				NÖÖKIMA	
IRIIDIUM		TIKK			OSATÄHT				
		KREEKA TÄHT			KAUKAAS- LANE				
PRIMITIIVNE SUGULISE PALJUNEMISE VIIS									RIIK AASIAS
KATOLIKU VAIMULIK									
ÕHIN, TUHIN			AUK			SUPILUSIKA- TÄIS			
			MÕISTUS			VE NE KIRJANIK			
JÕGI IDA- EUROOPAS			POOLSAAR EES-AASIAS						
			AMERIIT- SIUM						
RAADIO- JAAM				TUULE-					
				SIIMENS					
ROHKESTI ELAMUSI PAKKUV									

Eelmise lehe vastus: Ameerika piilpart.

OST

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

PUIT

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Kask ja kuiv puu alates 65.-, transport 3–9 ruumi. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3meetrist küttepuid: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

TEENUS

Teostame majade, abihoonete ja aedade ehitusi, tänavakivide paigaldust, võtmed kätte lahendused. Dekkan.ehitus@gmail.com. Tel 5632 7955.

Korstnapühkimisteenus ja tõmbeprobleemide lahendamine. Korstnapitside ehitus ja remont. Tel 5342 2642.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus ja üldehitus tööd nii sees kui väljas. Saabtehtud OÜ, 5454 0423.

Ohtlike puude raie, võsaloikuis ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

KIRIKUTEATED

EELK KARUSE MARGAREETA KOGUDUS

Karusepäeval, **13. juulil** toimub Karuse kirikus pidulik armulauaga jumalateenistus koguduse õpetaja Meelis Malga ametisse seadmiseks. Ametisse seadmise jumalateenistuse pealiturg on EELK Saare-Lääne piiskopkonna piiskop Anti Toplaan. Kaasa teenivad EELK Lääne praostkonna vaimulikud ja ordinatsioonikaaslased.

EELK VORMSI KOGUDUS

P, 13. juulil kl 11 jumalateenistus kirikus.

TEATED

Risti apteek puhkab

14.–27. juulil ja 4.–17. augustil.

Anonüümsete alkohoolikute tugigrupp

Oled tunnistanud, et sinul on probleemid alkoholiga, sa soovid muutust oma elus. Anonüümsete alkohoolikud on valmis sirutama sulle toetava käe. Kinnised AA koosolekud toimuvad reedeti kell 18 sotsiaalmajas Kastani 7. Tel 5559 5340.

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!

Tel 5355 4330

Toimetused, teated:

Toimetused, teated:

le@le.ee

Üldinfo:

info@le.ee

Mälestame alati abivalmis ja sõbralikku

ÕIE RANNUST.

Avaldame südamlikku kaastunnet Matile ja Piretile perega.

Tiiu ning Krista ja Alar perega

Avaldame kaastunnet

Matile abikaasa, Piretile perega ema ja vanaema

ÕIE RANNUSE

kaotuse puhul.

Viivika, Heli, ja Liidia

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikunud. Meie kaastunne Anton Pärnale armsa ema

MARIA PÄRNA

lahkumise puhul igaviku teele. Mälestavad vanaonu lapsed Õie, Marta, Maie, Elle, Peeter ja Lembit peredega.

Mälestame väga eakat sugulast

MEIDA RADIKOT.

Sügav kaastunne lähedastele.

Eha perega

Avaldame sügavat kaastunnet

Piret Vaole kalli ema

ÕIE RANNUSE

surma puhul.

Kairit, Kersti ja Gerda

Südamlík kaastunne

Piret Vaole perega armsa

ema

kaotuse puhul.

OÜ Näksi

Avaldame kaastunnet

Arnoldile ja Antonile peredega

MARIA PÄRNA

kaotuse puhul.

Georg ja Helen perega

Mälestame kauaaegset head lasteaiakasvatajat

MEIDA RADIKOT.

Kaastunne lähedastele.

Sõbrad Lihula lasteaia päevilt

Tähtede taga koidab Sul taevas... Väikne lootus Sul täide seal läheb...

Teatame kurbusega, et meie seast on lahkunud armas

LEIDA GRANBAK

22.11.1935–6.7.2025.

Lähedased

Ärasaاتمine laupäeval, 12. juulil kell 11 Hingeviuli tavandisaalis, Kalmistu 3a.

Südamlík kaastunne Ülle Heinlehele, Aivi Heinlehele ja lähedastele kalli

ENDEL HEINLEHE

kaotuse puhul.

Lääne-Nigula vallavolikogu Lääne-Nigula vallavalitsus

Südamlík kaastunne

Üllele abikaasa ja lastele perekondadega isa

ENDEL HEINLEHE

lahkumise puhul.

MTÜ Nõva pensionäride ühendus

Avaldame kaastunnet

Tarmo Heinlehele

isa

kaotuse puhul.

Nõva päästekomando liikmed ja Läänemaa päästetöötajad

Mälestame kauaaegset metsaülemat

ENDEL HEINLEHTE.

Endised kaastöötajad Nõva metskonnast

Jää hüvasti, sõber ja jahikaaslane

ENDEL HEINLEHT.

Südamlík kaastunne perele ja kõigile lähedastele. Mälestame ja jääme alati mäletama ühiseid aegu...

Nõva jahi- ja kalameeste selts

KAKURO

	29	16		17	16	16	12	19		
10			17						7	
8			35							
			19							
20						8	14	15		
15				22					21	14
		36		12						
	12	3	17		33	7	19			
9				8				5		
7			11				21			
				10						
				8						
		33							7	4
	19	15								
	20					11				
12			11							
			12			14	12	8		
19					7					
			12	19					22	
38										29
	13	15	17				11			
						14				
5				15						
			7	10						
24								8		
		33						16		

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis www.abikassa.ee.

E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

HINGEVIUL

MATUSEBÜROO

BÜROO AVATUD E–R 10–15

KALMISTU TN 3A, HAAPSALU

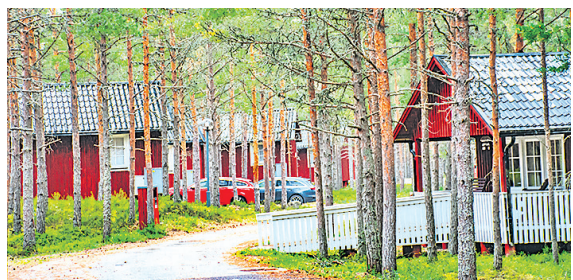
TEL 58 503 340 (kontor), 5846 1111

www.hingeviul.ee

info@hingeviul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakumine ja info: hingeviul@gmail.com / 58 503 340

MALLE-LIISA RAIGLA

Roostal kogunevad investeerimishuvilised noored

Sel nädalal toimub Roostal noorte investeerimislaager, mis on kokku toonud 60 10.–11. klassi noort üle Eesti.

Esmaspäevast neljapäevani jagavad noortele teadmisi Äripäeva väljamõeldud tegelane investor Toomas, LHV panga juht Kadri Kiisel, majandusteadlane Kristjan Liivamägi, investor Paavo Siimann, tehnoloogiaettevõtja Kristel Kruustük ja paljud teised.

Laagris toimuvad töötod, paneelid ja motivatsiooniloengud, mille eesmärk on harida, aga samuti suunata noori mõtlema, kuidas eakaaslaste seas rahatarkust edendada.

Laagris on 40 tasuta kohta: igast maakonnast on laagris vähemalt kaks noort. Tasuta kohale saamiseks pidid noored tegema kuni kaheminutilise video, kus vastasid küsimustele, miks investeerimine paneb nende silmad särama ning kuidas ja miks nad tahavad rahatarkust eakaaslastele jagada.

Ülejäänud kohad olid laagris tasulised. Investeerimislaager toimub Eestis teist korda, mullu oli see Viirelail.

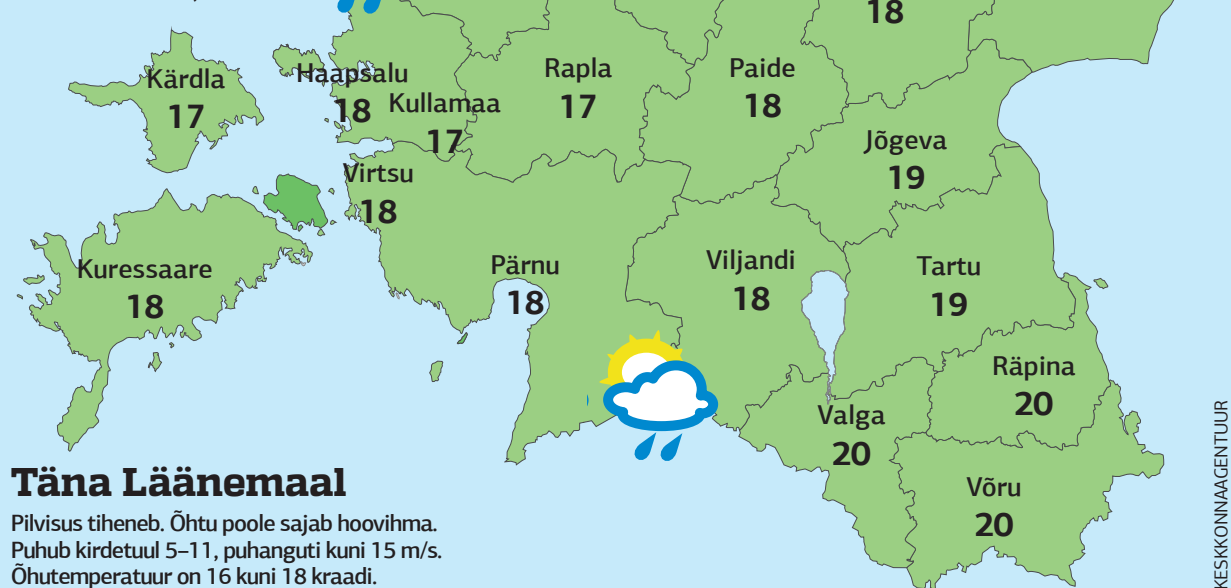
MALLE-LIISA RAIGLA

ILM

VEETEMPERatuurID

(9. juuli kell 15)

Dirhami 17,6°
Haapsalu 18,5°
Virtsu 18,2°
Rohuküla 18,6°

Täna Läänemaal

Pilvisus tiheneb. Öhtu poole sajab hoovihma. Puhub kirdetuul 5–11, puhanguti kuni 15 m/s. Õhutemperatuur on 16 kuni 18 kraadi.

Reede	öö päev	Laupäev	16°...25°	Pühapäev	16°...25°	Esmaspäev	14°...25°
kirdetuul 5–11 (16) m/s		kagutuul 2–7 m/s		loodetuul 2–7 m/s		põhjatuu 2–7 m/s	

VAATA KA
WWW.LE.EE

KASTANI

AVATUD IGA PÄEV 8-22

METSA

Peipsi sibulagrill 900g, WÖRO	3,89/kg	3,50 Tavahind 5,50
Pühajärve toorvorstikesed 400g, Maks & Moorits	6,48/kg	2,59 Tavahind 3,90
Broileri poolkoivad marinaadis 600g, Maks & Moorits	4,17/kg	2,50 Tavahind 3,79
Juustuvorst 600g, WÖRO	2,49/kg	1,49 Tavahind 2,29
Seahakkliha 400g, Rakvere	6,23/kg	2,49 Tavahind 3,50
Mango-passioonvilja nektar 1L, Põltsamaa		1,00 Tavahind 2,79
Whiskas kiisueine 4x85g/2 sorti	4,09/kg	1,39 Tavahind 2,49

Kastani Ostukeskus - Kuuse 28 / Metsa pood - Metsa 28

Fookuses SUVI

Prilliraamid ja päikesepriidid kuni **-50%**

Karja 7, Haapsalu. Tel 473 4737
E-R 10–17, L 10–15, P suletud
www.normanoptika.ee

norman optika

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Siin võiks olla teie reklaam!

Võtke ühendust reklaam@le.ee.

Nautige suve koos
Lääne Eluga!

Tellimiseks võtke ühendust le@le.ee, helistage 473 7111 või tulge toimetusse aadressil Posti 30, Haapsalu.

Lääne Elu saadab Augustibluusile!

Veel viimased nädalad võimalus võita Augustibluusi festivalipass kahele.

Telli Lääne Elu paber-, digi- või paber- ja digileht vähemalt 6 kuuks.

AUGUSTI
BLUUS
1-3 AUGUST 2025
HAAPSALU
ESTONIA

Loosi läheb festivalipass kahele.

Lääne Elu püsikorraldusega tellijad osalevad loosimises automaatselt. Loosimise hetkel peab kehtima vähemalt 6 kuu tellimus.

Võitjad loositakse välja 25. juulil ja avaldatakse 26. juuli paberlehes.